

กรมราชทัณฑ์

กรมราชทัณฑ์ มีหน้าที่พัฒนาคนให้เป็นคนใหม่กลับสู่สังคม ให้มีทักษะฝีมือแรงงาน เพื่อให้ผู้ประกอบการและสังคมมีความมั่นใจว่าผู้ต้องขังที่ได้รับการปล่อยตัวออกไปนั้นได้ปรับปรุงตัวแล้ว ซึ่งการแก้ไขพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขัง (**corrections**) กรมราชทัณฑ์ ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังโดยมุ่งเน้นให้ผู้ต้องขังมีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย ทางด้านจิตใจและความพร้อมในด้านทักษะทางอาชีพและทักษะทางสังคม ด้วยการจัดให้ผู้ต้องขังแต่ละรายได้รับการปฏิบัติตามกระบวนการพัฒนานิสัยตั้งแต่แรกเข้าเรือนจำด้วยการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังเบื้องต้น การจัดทำแผนการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังรายบุคคล และการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย

ภารกิจของกรมราชทัณฑ์

กรมราชทัณฑ์มีภารกิจ “เกี่ยวกับการควบคุมและแก้ไขพัฒนา
พฤติกรรมผู้ต้องขังและบุคคลที่อยู่ในความควบคุมดูแล โดยเป็นองค์กร
พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อแก้ไขหรือฟื้นฟูผู้ต้องขังและบุคคลที่อยู่ใน
ความควบคุมหรือดูแล ตามหน้าที่และอำนาจของกรม ให้กลับตน
เป็นพลเมืองที่ดี มีทักษะในการประกอบอาชีพที่สุจริต ไม่หวนกลับไป
กระทำผิดซ้ำ และสามารถดำรงตนให้เป็นอยู่ในสังคมได้”

วิสัยทัศน์

“องค์กรสมรรถนะสูงด้านการควบคุมและพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขัง
แบบมืออาชีพ บุคลากร มาตรฐาน และนวัตกรรม”

พันธกิจ

“ควบคุม และพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขัง”

ภารกิจตามกฎหมายจัดตั้งหน่วยงาน

1. ปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดให้เป็นไปตามคำพิพากษาหรือคำสั่งตามกฎหมายโดยดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการราชทัณฑ์และกฎหมายอื่นเกี่ยวข้อง

2. กำหนดแนวทางปฏิบัติต่อผู้ต้องขังและบุคคลที่อยู่ในความควบคุมหรือดูแล ให้สอดคล้องกับกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ นโยบายของกระทรวง หลักอาชีวศึกษา และหลักทัณฑ์วนวิทยา ตลอดจนข้อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำสำหรับปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง และข้อเสนอแนะในเรื่องที่เกี่ยวข้องขององค์การสหประชาชาติ

3. ดำเนินการเกี่ยวกับการสวัสดิการและการสงเคราะห์แก่ผู้ต้องขังและบุคคลที่อยู่ในความควบคุมหรือดูแล ตามหน้าที่และอำนาจของกรม

4. พัฒนาระบบ รูปแบบ มาตรการ หลักเกณฑ์ มาตรฐาน วิธีการปฏิบัติ และการปฏิบัติต่อผู้เข้ารับการตรวจพิสูจน์ในระหว่างที่ถูกควบคุมตัวเพื่อการตรวจพิสูจน์ในสถานที่เพื่อการตรวจพิสูจน์ตามกฎหมายเกี่ยวกับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด

5. ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรม หรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

สถานการณ์ปัจจุบันในงานราชทัณฑ์ไทย

มีจำนวนผู้ต้องขังสูงสุดอันดับ

1 ในอาเซียน **6** ในโลก

Source: ICPR 2019

จำนวนผู้ต้องราชทัณฑ์ **378,700** คน

330,800 (87%)

83% นักโทษเด็ดขาด (311,400)

47,900 (13%)

16% ผู้ต้องขังระหว่าง (65,500)

80% คดียาเสพติด

20% คดีทั่วไป

ผู้ต้องขังต่างชาติ **14,500** ราย

พม่า

ลาว

กัมพูชา

5,700

3,100

1,900

ข้อมูล ณ วันที่ 17 พฤศจิกายน พ.ศ.2563

สถิติผู้ต้องราชทัณฑ์ทั่วประเทศ

ประเภท	ชาย	หญิง	รวม	ร้อยละ
1. ผู้ต้องขัง	303,198	43,726	346,924	99.62
- นักโทษเด็ดขาด	248,389	36,323	284,712	81.75
- ผู้ต้องขังระหว่าง	54,781	7,402	62,183	17.86
- คนฝาก(เยาวชน)	28	1	29	0.01
2. ผู้ต้องกักขัง	1,180	111	1,291	0.37
3. ผู้ต้องกักกัน	36	5	41	0.01
รวม	304,414	43,842	348,256	100
แยกตามลักษณะคดี				
คดีทั่วไป	65,833	7,620	73,453	21.09
คดียาเสพติด	238,581	36,222	274,803	78.91
รวม	304,414	43,842	348,256	100

สถิติผู้ต้องขังราชทัณฑ์ต่างชาติ

ประเภท	จำนวน(คน)	ร้อยละ
แยกตามเพศ		
ชาย	9,889	81.94
หญิง	2,180	18.06
รวม	12,069	100
แยกตามลักษณะคดี		
คดีทั่วไป	3,674	30.44
คดียาเสพติด	8,395	69.56
รวม	12,069	100
แยกตามสัญชาติ 10 อันดับแรก		
พม่า	4,827	40.00
ลาว	2,704	22.40

ศูนย์ปฏิบัติการและติดตามสถานการณ์กรมราชทัณฑ์

ข้อมูล ณ วันที่ 18 พฤศจิกายน พ.ศ. 2563

10 ลำดับเรือนจำ/ทัณฑสถาน ที่มียอดผู้ต้องขังสูงสุด

ลำดับ	เรือนจำ	จำนวน(คน)
1	เรือนจำกลางนครศรีธรรมราช	7,701
2	เรือนจำกลางคลองเปรม	7,444
3	ทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลาง	7,366
4	เรือนจำกลางระยอง	7,360
5	เรือนจำกลางสมุทรปราการ	7,055
6	เรือนจำกลางอุบลราชธานี	6,735
7	เรือนจำกลางชลบุรี	6,586
8	เรือนจำกลางเชียงใหม่	6,517
9	เรือนจำกลางนครปฐม	5,799
10	เรือนจำกลางบางขวาง	5,774

10 ลำดับ เรือนจำ/ทัณฑสถาน ที่มียอดผู้ต้องขังเกินจากความจุ

ลำดับ	เรือนจำ	ความจุ (คน)	จำนวน ผตข. (คน)	เกินความจุ (คน)
1	เรือนจำกลางนครศรีธรรมราช	3,654	7,309	3,655
2	เรือนจำกลางสมุทรปราการ	4,297	7,055	2,758
3	เรือนจำกลางระยอง	4,581	7,232	2,651
4	เรือนจำกลางขอนแก่น	2,739	5,047	2,308
5	เรือนจำกลางนครปฐม	3,516	5,756	2,240
6	เรือนจำกลางเชียงใหม่	4,456	6,517	2,061
7	เรือนจำกลางสุราษฎร์ธานี	1,571	3,629	2,058
8	เรือนจำจังหวัดกาฬสินธุ์	1,369	3,267	1,898
9	เรือนจำกลางอุบลราชธานี	4,915	6,726	1,811
10	เรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา	2,116	3,775	1,659

10 ลำดับเรือนจำ/ทัณฑสถาน ที่มีรางวัลเฉลี่ย/หัว/เดือนสูงสุด

ลำดับ	เรือนจำ	รางวัลปันผล (บาท)	จำนวน (คน)	รางวัลเฉลี่ย (บาท)
1	ทัณฑสถานเปิดห้วยโป่ง	194,530.43	244	797.26
2	ทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง	1,166,620.00	1,726	675.91
3	ทัณฑสถานหญิงกลาง	2,748,732.27	4,071	675.20
4	ทัณฑสถานหญิงเชียงใหม่	1,151,756.39	1,802	639.15
5	ทัณฑสถานเปิดบ้านเนินสูง	107,030.00	192	557.45
6	เรือนจำจังหวัดเพชรบูรณ์	718,232.00	1,354	530.45
7	ทัณฑสถานเปิดทุ่งเบญจา	140,154.00	271	517.17
8	เรือนจำจังหวัดอุดรธานี	583,025.00	1,433	406.86
9	ทัณฑสถานหญิงชลบุรี	447,867.67	1,101	406.78
10	ทัณฑสถานหญิงพิษณุโลก	339,628.00	856	396.76

10 ลำดับ เรือนจำ/ทัณฑสถาน ที่มีผู้ต้องขังน้อยกว่าความจุ

ลำดับ	เรือนจำ	ความจุ (คน)	จำนวน ผตข. (คน)	น้อยกว่าความจุ (คน)
1	ทัณฑสถานวัยหนุ่มกลาง	6,354	2,936	3,418
2	เรือนจำกลางเขabin	4,551	2,499	2,052
3	ทัณฑสถานหญิงชลบุรี	2,775	1,119	1,656
4	ทัณฑสถานหญิงนครราชสีมา	3,435	2,137	1,298
5	เรือนจำจังหวัดพิษณุโลก	4,445	3,250	1,195
6	เรือนจำกลางคลองเปรม	8,331	7,444	887
7	เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร	4,518	3,635	883
8	ทัณฑสถานเกษตรอุตสาหกรรมเขาพริก	4,471	3,662	809
9	เรือนจำกลางพิษณุโลก	5,692	4,890	802
10	เรือนจำพิเศษมันบุรี	4,728	4,082	646

ที่มา : กองพัฒนาพฤตินิสัย ข้อมูล ณ เดือนกันยายน 2563

งานราชทัณฑ์ในอดีต

ในอดีต กรมราชทัณฑ์ เป็นหน่วยงานในการควบคุม และบังคับโทษให้เป็นไปตามคำพิพากษาของศาลอย่างเดี๋ยว ในปัจจุบันได้เพิ่มอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาพฤตินิสัยของผู้ต้องขังเข้าไปด้วยในระหว่างการควบคุม

หน่วยงานและบุคลากรกรมราชทัณฑ์

โครงสร้างของกรมราชทัณฑ์

ส่วนกลาง (67)

33 เรือนจำกลาง
24 ทัณฑสถาน
15 กอง
5 สถานกักขัง
4 เรือนจำพิเศษ
1 สถานกักกัน

ภูมิภาค (76)

49 เรือนจำจังหวัด
27 เรือนจำอำเภอ

รวมทั่วประเทศ

 143 แห่ง

จำนวนข้าราชการ **12,107** คน

9,532

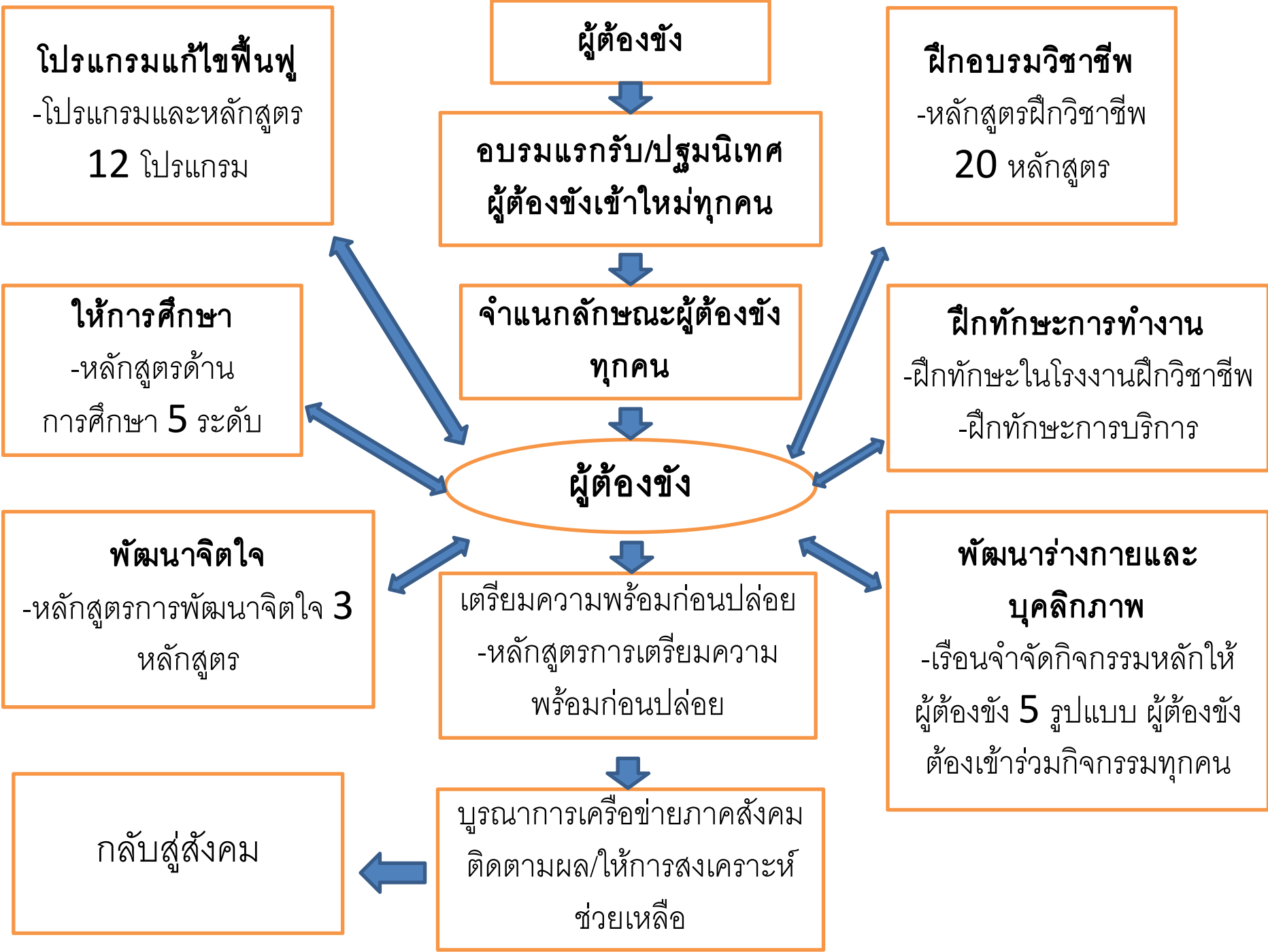

2,572

ส่วนกลางกรม 459 คน เรือนจำ 11,645 คน

อัตราส่วนเจ้าหน้าที่ต่อผู้ต้องขัง

1 ต่อ 28 ราย

ทิศทางและนโยบายในการพัฒนาพฤตินิสัย

กรมราชทัณฑ์ ได้ดำเนินการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังในโครงการสำคัญ ดังนี้

- โครงการจัดการศึกษาสายสามัญ สายอาชีพ โดยที่กรมราชทัณฑ์ได้รับความร่วมมือจาก สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย และสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในการจัดหลักสูตรการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตั้งแต่ระดับผู้ไม่รู้หนังสือ จนถึง ระดับอุดมศึกษา ในเรือนจำและทัณฑสถานทั่วประเทศ ดังนี้

สายสามัญ

ประกอบไปด้วย

- ระดับผู้ไม่รู้หนังสือ
- ระดับประถมศึกษา
- ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
- ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

สายอาชีพ

ประกอบไปด้วย

- ระดับ ปวช.
- ระดับ ปวส.

ทิศทางและนโยบายในการพัฒนาพฤตินิสัย

- โครงการจัดตั้งเรือนจำเฉพาะทางประเภทการศึกษา เป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขการศึกษาแก่ผู้ต้องขังให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้น โดยเน้นหนักที่กระบวนการ จัดการศึกษาแก่ผู้ต้องขังให้มีความเข้มข้นมากขึ้น

ทิศทางและนโยบายในการพัฒนาพฤตินิสัย

- โครงการพัฒนาจิตใจผู้ต้องขัง เน้นการฝึกสมาธิ หรือการพัฒนาระดับของจิตใจ เพราะจิตใจเป็นตัวกำหนด ควบคุม ปรงแต่ง ที่ส่งผลถึงการกระทำทางกาย ทางวาจา หรือทางจิตใจ ดังนั้นจิตที่ได้รับการฝึกสมาธิ จึงเป็นจิตที่ได้รับประโยชน์สูงสุดเพื่อนำไปสู่หนทางในการปฏิบัติตนที่เหมาะสมโดยผ่านหลักสูตร ดังนี้
 - 1.หลักสูตรสัคคสมาธิ
 - 2.หลักสูตรชินสมาธิ
 - 3.หลักสูตรสันติสุขสมาธิ

ทิศทางและนโยบายในการพัฒนาพฤตินิสัย

- โครงการอบรมและบรรยายธรรม เปิดโอกาสให้ผู้นำจากองค์กรทุกศาสนาที่อยู่ในพื้นที่ของเรือนจำเข้ามามีส่วนร่วมในการอบรม ให้ความรู้ตามหลักธรรมคำสอนจากผู้นำศาสนา
- โครงการเรียนธรรมศึกษา ตามหลักสูตรของคณะสงฆ์ ในระดับ ชั้นตรี ชั้นโท ชั้นเอก
- โครงการจัดกิจกรรมนิทรรศการและการประกอบศาสนพิธีในวันสำคัญ
- โครงการจ่ายนักโทษเด็ดขาดออกทำงานฝึกวิชาชีพในสถานประกอบการนอกเรือนจำ

ทิศทางและนโยบายในการพัฒนาพฤตินิสัย

- โปรแกรมการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังตามลักษณะคดี ได้แก่
 - กลุ่มความผิดเกี่ยวกับเพศ
 - โปรแกรมแก้ไขผู้กระทำความผิดทางเพศ
 - โปรแกรมแก้ไขผู้กระทำความผิดที่ใช้ความรุนแรง
 - กลุ่มความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด
 - โปรแกรมแก้ไขผู้ค้ายาเสพติดรายย่อย

ทิศทางและนโยบายในการพัฒนาพฤตินิสัย

กลุ่มคดีความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

- โปรแกรมยุติธรรมนาสันติสุข

กลุ่มอื่นๆ

- โปรแกรมผู้กระทำผิดอันเนื่องมาจากการดื่มสุรา

- โปรแกรมแก้ไขผู้กระทำผิดซ้ำ

- โปรแกรมยุติธรรมนาสันติสุข

- โปรแกรมเฉพาะสำหรับผู้ต้องขังที่มีโทษระยะสั้น เช่น พรบ.ป่าไม้, พรบ.อาวุธปืน, ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่, ค้าประเวณี ฯลฯ

ทิศทางและนโยบายในการพัฒนาพฤตินิสัย

- โครงการส่งนักโทษเด็ดขาดออกทำงานสาธารณะนอกเรือนจำ
- โครงการฝึกวิชาชีพผู้ต้องขังหญิง
 - นวดแผนไทย
 - ช่างเสริมสวย
 - การประกอบอาหาร
 - การทำขนมไทย
 - งานประดิษฐ์

การฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ต้องขัง

- โครงการอบรมผู้ต้องขังภายใต้โครงการ "การกำลังใจ" ในพระดำริสมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าพัชรกิติยาภา นเรนทิราเทพยวดี
- โครงการกำลังใจสูตรเข้มข้นโดยมูลนิธิเพื่อนพึ่ง(ภา)ยามยาก
- โครงการรณรงค์และส่งเสริมการออกกำลังกายและการเล่นกีฬา นันทนาการ
- โครงการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยในเรือนจำ
- โครงการมอบทุนประกอบวิชาชีพให้แก่ผู้ต้องขังพ้นโทษ

การฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ต้องขัง

- โครงการ **TO BE NUMBRE ONE** ในเรือนจำ
- โครงการบำบัดผู้ติดยาเสพติด ในรูปแบบชุมชนบำบัด

นโยบายผู้บริหาร

การดำเนินงานตามนโยบายของ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

- การขับเคลื่อนโครงการเรือนจำโครงสร้างเบา
- การจัดตั้งศูนย์เรียนรู้เกษตรอุตสาหกรรม(พัฒนาสถานเกษตรอุตสาหกรรมเขาพริก)
- การส่งผู้ต้องขังออกทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม

สถานการณ์ปัจจุบันในงานราชทัณฑ์ไทย

ด้วยสถานการณ์ปัจจุบันที่มีผู้ต้องขังจำนวนมากส่งผลให้เรือนจำ
/ทัณฑสถาน ส่วนใหญ่ต้องประสบปัญหาผู้ต้องขังเกินความจุมาตรฐาน
ของเรือนจำที่